

Sag C-561/20

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

26. oktober 2020

Forelæggende ret:

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel (Belgien)

Afgørelse af:

21. oktober 2020

Sagsøgere:

Q

R

S

Sagsøgt:

United Airlines, Inc.

[Udelades] 21. oktober 2020

[Udelades] Mellemdom

Præjudiciel forelæggelse for Den Europæiske Unions Domstol

Nederlandstalige

Ondernemingsrechtbank

Brussel

Dom

Præjudiciel forelæggelse

10. afdeling, sal H [org. s. 2]

I sag

1. Q
2. R
3. S

sagsøgere,

ved advokat **B. SCHAUMONT** ved advokat **J. DE MAN**, [udelades] [adresse],

mod

4. Selskabet efter udenlandsk ret **UNITED AIRLINES INC**, med kontor i Belgien i 1381 Diegem, [udelades] [adresse og virksomhedsnummer],

sagsøgt,

ved advokat **M. WOUTERS** [udelades] [adresse]

[Udelades] [sagens behandling ved den nationale ret]

.....

[Org. s. 3]

I. Påstandene

1. Sagsøgerne

Sagsøgerne har nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at betale sagsøgerne 1 800 EUR med morarenter fra den 6. september 2018 og med renter efter loven.

Endvidere har de nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at betale sagens omkostninger, herunder proceduresalæret ansat til 480,00 EUR.

2. Sagsøgte

Sagsøgte har påstået sagen afvist, subsidiært frifindelse.

Endvidere har sagsøgte nedlagt påstand om, at sagsøgerne tilpligtes at betale sagens omkostninger, herunder proceduresalæret ansat til 480,00 EUR.

II. DE FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

- 1 Sagsøgerne havde via deres rejsebureau Your Travel Agency (ikke deltager i sagen) med en enkelt reservation reserveret en rejse fra lufthavnen Bruxelles-

National (Belgien) til lufthavnen San José International (Amerikas Forenede Stater) [udelades]. Herved fik alle sagsøgerne en individuel billet, der var udstedt af luftfartsselskabet Deutsche Lufthansa AG, hvilket fremgår af billetens »præfiksnr. 220«, og som gjaldt for hele rejsen fra Bruxelles-National til San José [udelades]. Dog var det sagsøgte, der faktisk gennemførte flyvningerne. Sagsøgte er ikke et EF-luftfartsselskab.

I overensstemmelse med reservationen rejste sagsøgerne til deres endelige bestemmelsessted med følgende flyvninger udført af sagsøgte:

- flyvning LH8854 fra Bruxelles (Belgien) til Newark International (Amerikas Forenede Stater) med afgang den 26. juli 2018 kl. 10.00 lokal tid og ankomst samme dag kl. 12.10 lokal tid
 - derpå skulle sagsøgerne tage flyvning UA1222 fra Newark International (Amerikas Forenede Stater) til San José International (Amerikas Forenede Stater) med afgang den 26. juli 2018 kl. 17.05 lokal tid og ankomst samme dag kl. 20.15 lokal tid.
- 2 Flyvning UA1222 blev forsinket og ankom til bestemmelsesstedet San José, som også var sagsøgernes endelige bestemmelsessted, med en forsinkelse på 223 minutter, altså en forsinkelse på mere end tre timer [udelades].

Ifølge sagsøgte skyldtes forsinkelsen et teknisk problem på det fly, der skulle gennemføre flyvning UA1222 [udelades]. **[Org. s. 4]**

- 3 Ved en skrivelse af 6. september 2018 meddeler selskabet Happy Flights (ikke deltager i sagen) sagsøgte, at det har overtaget en skyldsfordring fra passagererne. Det opfordrer under trussel om sagsanlæg sagsøgte til betaling af 600 EUR pr. person, dvs. i alt 1 800 EUR. Som retsgrundlag for dette krav henviser Happy Flights til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (herefter »forordning nr. 261«) [udelades].

Happy Flights fremsender den 3. oktober 2018 en erindringskrivelse til sagsøgte, da sagsøgte ikke havde svaret eller foretaget nogen betaling [udelades].

Den 4. oktober 2018 svarer sagsøgte Happy Flights og gør gældende, at forordning nr. 261 ikke kan finde anvendelse, da forsinkelsen opstod under den anden flyvning mellem to lufthavne i Amerikas Forenede Stater [udelades].

Happy Flight svarer udførligt den 5. oktober 2018 og henviser til Domstolens retspraksis for at imødegå sagsøgtes standpunkt. Happy Flight rykker sagsøgte for betaling [udelades].

Sagsøgte på sin side svarer også udførligt ved skrivelse af 10. oktober 2018 [udelades].

Happy Flights' advokat, der også er advokat for sagsøgerne, opfordrer på ny ved en udførligt begrundet skrivelse af 11. oktober 2018 sagsøgte til betaling under trussel om sagsanlæg [udelades].

Den 11. oktober 2018 meddeler sagsøgte advokaten, at sagsøgte fastholder sit standpunkt [udelades].

Den 3. maj 2019 meddeler sagsøgernes advokat sagsøgte, at skyldfordringen, der blev overdraget til Happy Flights, på ny er blevet overdraget til sagsøgerne. Advokaten fremsætter på ny påkrav om betaling over for sagsøgte med trussel om sagsanlæg [udelades].

- 4 Ved stævning af 22. juli 2019 anlægger sagsøgerne sag mod sagsøgte.

III. FORMALITETEN

- 5 [Org. s. 5] [udelades]

- 6 [Udelades]

- 7 [Udelades] [processuelt spørgsmål]

- 8 Sagen kan fremmes til realitetsbehandling.

IV. REALITETEN

1. RETSREGLER

- 9 I henhold til artikel 3, stk. 1, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (herefter »forordning nr. 261«) finder forordningen anvendelse på »passagerer til en flyafgang fra en lufthavn, der er beliggende på en medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse«.

En »flyafgang« er »en transporthandling med fly, som udføres af et luftfartsselskab, der fastlægger sin rute« (se bl.a. Domstolens dom af 10.7.2008, Emirates, C-173/07, EU:C:2008:400, præmis 40).

Domstolen har udtalt, at en flyvning med en eller flere tilsluttede flyforbindelser, som har været genstand for en samlet reservation, udgør en helhed med henblik på passagerers ret til den kompensation, der er fastsat i forordning nr. 261 (se bl.a. Domstolens dom af 11.7.2019, Ceske aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604,

præmis 16 og 27, og Domstolens dom af 31.5.2018, Wegener, C-537/17, EU:C:2018:361, præmis 18 og 19).

Dette indebærer, at spørgsmålet, om forordning nr. 261 finder anvendelse, skal bedømmes ud fra det første afgangssted og det endelige bestemmelsessted for de direkte tilsluttede flyforbindelser (se bl.a. Domstolens dom af 11.7.2019, Ceske aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, præmis 16, og Domstolens dom af 31.5.2018, Wegener, C-537/17, EU:C:2018:361, præmis 25).

Såfremt passagerernes afgangssted er en lufthavn på en medlemsstats område, og deres endelige bestemmelsessted ligger på et tredjeland område, og der er foretaget en mellemlanding i et tredjeland, hvor passagererne har skiftet fly, finder forordning nr. 261/2004 i princippet anvendelse (se bl.a. Domstolens dom af 11.7.2019, Ceske aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, præmis 18).

- 10 Artikel 5, stk. 1, litra c), i forordning nr. 261 bestemmer, at hvis en flyafgang aflyses, skal de berørte passagerer have ret til kompensation. Også passagerer, der udsættes for lange forsinkelser, har ret til kompensation, hvis de på grund af en forsinkelse ankommer til deres endelige bestemmelsessted med en forsinkelse på tre timer eller mere efter det ankomsttidspunkt, som oprindeligt er planlagt af luftfartsselskabet (se bl.a. Domstolens dom af 19.11.2015, Sturgeon, C-402/07 og C-432/07, EU:C:2009:716, domskonklusionen, og bekræftet ved Domstolens dom af 23.10.2012, Nelson, C-581/10 og C-629/10, EU:C:2012:657, domskonklusionen). **[Org. s. 6]**

Artikel 7 i forordning nr. 261 fastsætter kompensationen til 250 EUR for alle flyvninger på højst 1 500 km; 400 EUR for alle flyvninger inden for Fællesskabet på mere end 1 500 km og for alle andre flyvninger på mellem 1 500 og 3 500 km samt 600 EUR for alle flyvninger, der ikke falder ind under de to kategorier.

2. SPØRGSMÅLET, OM FORORDNING NR. 261 FINDER ANVENDELSE

- 11 Sagsøgte bestrider, at forordning nr. 261 kan finde anvendelse, når det drejer sig om en lang forsinkelse på en flyvning med afgang og ankomst inden for Amerikas Forenede Stater, uanset om denne flyvning er den sidste af to med hinanden direkte tilsluttede flyvninger, og den første flyvning afgik fra en lufthavn på en medlemsstats område.
- 12 Sagsøgerne påberåber sig Domstolens dom i Wegener-sagen (C-537/17). Selv om de faktiske omstændigheder i den sag ved første blik synes at svare til de faktiske omstændigheder i nærværende sag, konstaterer retten, at forsinkelsen i Wegener-sagen var opstået på den første flyvning (og flyvningen således afgik fra en lufthavn på en medlemsstats område), der blev udført af et luftfartsselskab, der ikke var et EF-luftfartsselskab.

I den foreliggende sag indtraf forsinkelsen på den anden flyvning, der fandt sted mellem Newark (Amerikas Forenede Stater) og San José (Amerikas Forenede

Stater). Følgelig kan Domstolens løsning i Wegener-sagen ikke uden videre anvendes på den foreliggende tvist.

- 13 Et lignende tilfælde har Domstolen også behandlet i dom Ceske aerolinie (C-502/18).

I den sag udtalte Domstolen, at forordning nr. 261 også finder anvendelse på den anden flyvning i en række direkte tilsluttede flyvninger, såfremt den første flyvning er afgang fra en lufthavn på en medlemsstats område. I sagen indtraf forsinkelsen på den anden flyvning, der blev udført af et selskab, der ikke var et EF-luftfartsselskab. I sagen blev det spørgsmål rejst, om EF-luftfartsselskabet kan blive forpligtet til betaling af kompensation for den lange forsinkelse på den anden flyvning, der blev gennemført af et selskab, der ikke var et EF-luftfartsselskab.

I den foreliggende sag blev såvel den første som den anden flyvning gennemført af sagsøgte, der ikke er et EF-luftfartsselskab. I modsætning til [org. s. 7] sagen vedrørende Ceske aerolinie er intet EF-luftfartsselskab berørt i den foreliggende tvist. Det EF-luftfartsselskab, der udstedte billetterne, er ikke selv part i tvisten. Følgelig kan den løsning, som Domstolen nåede frem til i Ceske aerolinie-sagen, ikke uden videre finde anvendelse på den foreliggende sag.

Domstolens retspraksis indeholder ikke tilstrækkeligt med lighedspunkter med de faktiske omstændigheder i den foreliggende sag.

- 14 Dernæst har sagsøgte anført, at hvis forordning nr. 261 skulle finde anvendelse i den situation, hvor der indtræffer en lang forsinkelse på den anden af en række direkte tilsluttede flyvninger, ville forordningen få en ekstraterritorial virkning, der er i strid med international ret i tilfælde, hvor den anden flyvning udelukkende finder sted på et tredjeland område.

Nærmere bestemt har sagsøgte anført, at forsinkelsen er opstået på Amerikas Forenede Staters område, og at følgerne heraf udelukkende er indtrådt på et tredjeland område.

Domstolen har i dom af 21. december 2011, Air Transport Association of America, anerkendt princippet fra international sædvaneret, hvorefter hver stat har den fulde højhedsret over sit luftrum. Domstolen anførte også, at disse almindelige principper er kodificeret i bl.a. konventionen om international civil luftfart, undertegnet i Chicago (Amerikas Forenede Stater) den 7. december 1944 (Domstolens dom af 21.12.2011, Air Transport Association of America m.fl., C-366/10, EU:C:2011:864, præmis 103 og 104).

Afledt unionsret som forordning nr. 261 skal respektere højere retsnormer såsom international (sædvane-)ret.

Såfremt sagsøgtes anbringende måtte være korrekt, opstår det spørgsmål, om forordning nr. 261 er gyldig ud fra international ret. De nationale retter har ikke kompetence til at fastslå, at en forordning er ugyldig.

- 15 I henhold til artikel 267, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde har Den Europæiske Unions Domstol kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål om gyldigheden og fortolkningen af retsakter udstedt af Unionens institutioner.

Såfremt et sådant spørgsmål rejses ved en ret i en af medlemsstaterne, kan denne ret, hvis den skønner, at en afgørelse af dette spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin dom, anmode Domstolen om at afgøre spørgsmålet (artikel 267, stk. 2, TEUF). **[Org. s. 8]**

Domstolens kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål om gyldigheden og fortolkningen af EU-retten udøves udelukkende på initiativ af de nationale retter, uanset om parterne i hovedsagen har givet udtryk for et ønske om, at den pågældende ret forelægger spørgsmålet for Domstolen.

En præjudiciel forelæggelse kan være særlig nyttig i det tilfælde, hvor der rejses et nyt fortolkningsspørgsmål, der har betydning for den ensartede anvendelse af EU-retten, eller såfremt den foreliggende retspraksis ikke er tilstrækkeligt tydelig i forhold til nye faktiske eller retlige omstændigheder.

- 16 Selv om nærværende ret ikke er forpligtet til at forelægge et spørgsmål for Domstolen, finder den, at et svar på de rejste præjudicielle spørgsmål er nødvendig for, at den kan afgøre tvisten.

Der er således tale om et fortolkningsproblem, som kan have afgørende betydning for spørgsmålet, om forordning nr. 261 finder anvendelse, og hvis dette er tilfældet, om den da er gyldig.

Desuden er de faktiske omstændigheder i den foreliggende sag ikke fuldstændigt identiske med de faktiske omstændigheder, som Domstolen allerede har behandlet i retspraksis.

Spørgsmålet, om forordning nr. 261, under omstændigheder som de i denne sag omhandlede, er gyldig, er nyt. Kun Domstolen har kompetence til at fastslå, at en forordning er gyldig.

- 17 Nærværende Rechtbank beslutter derfor, at det er nødvendigt at forelægge Domstolen de præjudicielle spørgsmål, der er anført i konklusionen til denne dom.

[udelades] [præcisering vedrørende anonymisering]

[udelades] [proceduren ved den nationale ret udsættes] [udelades]

.....

[Org. s. 9]

Thi kendes for ret

[udelades] [processuel oplysning]

Sagen fremmes til realitetsbehandling,

inden yderligere afgørelse træffes udsættes sagens behandling, og følgende præjudicielle spørgsmål forelægges Den Europæiske Unions Domstol:

- Skal artikel 3, stk. 1, litra a), og artikel 7 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91, som fortolket af Domstolen, fortolkes således, at en passager er berettiget til kompensation fra et luftfartsselskab, der ikke er et EF-luftfartsselskab, såfremt passageren ankommer til sit endelige bestemmelsessted med en forsinkelse på mere end tre timer på grund af en forsinkelse på den sidste flyvning, hvis afgangssted og ankomststed uden mellemlandning på en medlemsstats område begge befinder sig på et tredjeland område, og der er tale om den sidste flyvning i en række af direkte tilsluttede flyvninger, som starter i en lufthavn, der befinder sig på en medlemsstats område, og alle flyvninger faktisk blev udført af det luftfartsselskab, der ikke er et EF-luftfartsselskab, og passageren havde reserveret alle disse flyvninger hos et EF-luftfartsselskab, der ikke faktisk udførte nogen af flyvningerne?
- Såfremt der første spørgsmål besvares bekræftende, er Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91, som fortolket ved det første spørgsmål, da i strid med international ret, særligt princippet om, at hver stat har den fulde højhedsret over sit territorium og sit luftrum, idet denne fortolkning vil medføre, at EU-retten vil finde anvendelse på en situation, der finder sted i et tredjeland?

[Udelades] [Org. s. 10]

[Udelades] [forelæggelse for Domstolen og slutformular]